

Suomen loispistiäisluettelo (Hymenoptera, Parasitica) Osa 1. heimo Ichneumonidae, alaheimot Pimplinae, Poemeniinae, Rhyssinae ja Diacritinae

Martti Koponen, Reijo Jussila ja Veli Vikberg

Koponen, Martti, Jussila, Reijo & Vikberg, Veli 1995: Suomen loispistiäisluettelo (Hymenoptera, Parasitica) Osa 1. heimo Ichneumonidae, alaheimot Pimplinae, Poemeniinae, Rhyssinae ja Diacritinae. [A check list of Finnish Hymenoptera, Parasitica. Part 1. Ichneumonidae, subfamilies Pimplinae, Poemeniinae, Rhyssinae and Diacritinae]. — Sahlbergia 2:87-98.

Koponen, M., Department of Applied Zoology, P.O. Box 27 (Viikki C), FIN-00014 University of Helsinki, Finland

Jussila, R., Krouvintie 92, FIN-21330 Paattinen, Finland

Vikberg, V., Liinalammintie 11 as 6, FIN-14200 Turenki, Finland

Johdanto

Suomen tähän mennessä ainoan loispistiäisluettelon julkaisi Wolter Hellén (1890-1979) vuonna 1940. Tarkoituksemme on julkaista luettelomme aluksi ryhmä (heimo, alaheimo tms.) kerrallaan ja aloittaa heimolla Ichneumonidae. Tämän heimon luettelo tullaan julkaisemaan seitsemässä osassa. Osa 1 käsittää alaheimot Pimplinae, Poemeniinae, Rhyssinae ja Diacritinae, 2 Tryphoninae, Eucerotinae, Adelognathinae, Xoridinae ja Agriotypinae, 3 Cryptinae, 4 Lycorininae, Neorhacodinae, Stilbopinae, Banchinae ja Ctenopelmatinae, 5 Tersilochinae, Ophioninae, Anomaloninae, Paxylommatinae, Cremastinae ja Campopleginae, 6 Phrudinae, Mesochorinae, Metopiinae, Acaenitinae, Microleptinae, Oxytorinae, Cyllocerinae, Orthopelmatinae, Collyriinae, Orthocentrinae ja Diplazontinae sekä osa 7 alaheimon Ichneumoninae.

Luettelo tulee olemaan samalla kirjallisuuskatsaus Suomen loispistiäislajeista. Kunkin lajin kohdalla on kirjallisuusviittaukset. Hakasulkeissa on nyky-Suomesta puuttuvia lajeja tai kirjallisuusviitteitä, joita suomalaiset ja muut ovat keränneet tai ilmoittaneet vain alueilta, jotka sodan jälkeen luovutettiin silloiselle Neuvostoliitolle. Lajien esiintymistä nyky-Suomen alueella on pyritty varmistamaan kokoelmien avulla. Tässä on käytetty hyväksi Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon (lyhennys MZH) ja Soveltavan eläintieteen laitoksen (DAZH) sekä Jussilan (RJ) ja Vikbergin (VV) kokoelmia.

Gravenhorst (1829) ensimmäisenä tutki suomalaisia ikneumonideja, joita oli hänelle lähettänyt Carl Reinhold Sahlberg (1779-1860,

Saalas 1956). Fredrik Wilhelm Woldstedt (1847-1884) ensimmäisenä suomalaisena tutki Ichneumonidae-heimoa (Hellén 1950a). Hellén tutki monia hyönteisryhmiä (Silfverberg 1982), etupäässä pistiäisiä (Hymenoptera). Hellén ja Reijo Jussila (julkaisuja vuodesta 1960) ovat olleet Woldstedtin lisäksi Ichneumonidae-heimon tärkeimmät tutkijat Suomessa. Ikneumonideja Suomessa ovat ottaneet talteen monet muutkin hyönteistutkijat ja -harrastajat. Heistä on syytä mainita ainakin Viljo J. Karvonen (1901-1989, Suomalainen 1989), Åke Nordström (1882-1965, Hellén 1965), Jonny Perkiömäki ja Olli Ranin. Karvosen kokoelma on DAZH:ssa, Nordströmin ja Raninin kokoelmat MZH:ssa.

Ichneumonidae on pistiäisten (ja eräs kaikkien hyönteisten) suurin heimo, jossa on arviolta 60 000 lajia maailmassa (Wahl 1993). Suomessa on tämän meillä parhaiten tunnetun heimon lajeja yli 2 400. Hellénin (1940) luettelossa oli lajeja alle 1 500. Vainokaisia (heimo Braconidae) on Suomessa yli 820 lajia, kiilukaisia (yläheimo Chalcidoidea, 15 heimoa) ainakin 970 ja muita lois- (ja äkämä-) pistiäisiä (6 yläheimoa ja 19 heimoa) yli 500 lajia. Eli loispistiäislajeja on Suomesta tähän mennessä nimetty ainakin 4 700. Kaikkia luetteloimiamme lajeja ei ole vielä meiltä ilmoitettu. Niiden lisäksi lukematon määrä lajeja on vielä nimeä vaille, etenkin eräissä huonosti tunnetuissa ryhmissä. Myrkkypistiäisiä (Aculeata, 28 heimoa) on Suomessa noin 600 lajia (Vikberg 1986) ja sahapistiäisiä (Symphyta, 11 heimoa) noin 710 lajia (Viitasaari & Vikberg 1985). Pistiaiset (Hymenoptera) on Suomen suurin hyönteislahko. Tiedossamme on yli 6 000 lajia. Vuonna 1990 ilmoitettuja lajeja oli 5 644 (Silfverberg 1991). Toiseksi suurin lahko on kak-

sisiipiset (Diptera), jossa oli vuonna 1990 yhteensä 5 170 ja kolmanneksi suurin kovakuoriaiset, 3 606 lajia (Silfverberg 1991).

Luettelomme tämä osa on pääosin Fittonin ja muiden (1988) mukaan. Gauld (1991) jakoi alaheimon Pimplinae neljäksi alaeimoksi. Luettelossamme on 102 Pimplinae, 9 Poemeninae, 6 Rhyssinae ja 1 Diacritinae eli yhteensä 118 lajia Suomesta. Brittein Saarilla on 108 lajia (Fitton & al. 1988).

Tietoja eräistä lajeista

Keisarikavaltajapistäinen, *Dolichomitus imperator* (Kriechbaumer) on luokiteltu Suomesta hävinneeksi lajiksi (Rassi & al. 1986, 1992). Uusia löytöjä lajista ovat seuraavat: Ab: Mynämäki, Kolkansuo (675:23), 14.6.1986, 1 ♀, A. Avanto leg. (RJ); Nummi (6698:338), 11.-18.6.1979, 1 ♀, I. Mannerkoski (Koponen det., DAZH), Ta: Hämeenlinna, Aulanko (6770:362), 8.7.1991, 1 ♀, A. Vuorinen leg. (Vikberg det.); Korpilahti, Vaarunvuori (687:43), 20.6.1995, 1 ♀, M. Hirvonen (Koponen det.) ja ObN: Rovaniemi, Ounasvaara (7379:446), 6.7.1987, 1 ♀ (V. Vikberg leg., VV), joten laji kuuluu edelleen lajistoomme (Vikberg, Suomen Hyönteistieteellisen Seuran kokous, joulukuu 1991).

Endromopoda nigricoxis (Ulbricht, 1910) on nyky-Suomelle uusi laji: Ta: Janakkala (6755:369), 24.8.1995, 1 ♀, V. Vikberg leg. ja det. Hellén (1939) ilmoitti lajin Kuokkalasta. Perkins (1943) ja Oehleke (1967) synonymisoivat lajin *E. detrita* (Holmgren, 1860)-lajin kanssa, mutta Fitton & al. (1988) pitävät sitä omana lajinaan.

Endromopoda nitida (Brauns, 1898) on nyky-Suomelle uusi laji. Tiedossamme on 2 ♂ ja 12 ♀. Ne ovat Al: Hammarland (670:09), 1984, 2 ♀, M. Koponen (RJ); Ab: Merimasku (671:22), 26.6.1980, 3 ♀, R. Jussila (RJ); Turku (671:23), 20.6.1962, 1 ♂, 30.6.1964 1 ♂, R. Jussila (RJ); Vihti (669:35), 10.8.1952, 1 ♀, V. J. Karvonen (DAZH); N: Hangö = Hanko (664:27), 1 ♀, R. Krogerus (MZH); Ta: Tammela (674:32), 19.8.-5.9.1964, 5 ♀, M. Nylund leg. (RJ). Kerrich (1940) ilmoitti lajin Sortavalasta.

Endromopoda phragmitidis (Perkins, 1957) lisätään Suomen lajistoon. Lajia kasvatti Erkki Valkeila Hämeenlinnasta (Ta, 676:36) *Lipara lucens* Meigen äkämistä (Diptera, Chloropidae), mutta käytti loisesta nimestä *Scambus arundinator* (Valkeila 1959). V. Vikberg on kasvattanut lajia *Lipara lucens*-äkämistä Ta: Hämeenlinnasta

(676:36), Janakkalasta (675:36, 676:36) ja Kb: Kontiolahden Linnunsuolta (6950:655), M. Koponen N: Hyvinkäältä (671:37), Nurmi-järveltä (671:37) ja Ta: Tammelasta (673:33) sekä Matti Viitasaari Ka: Sipolasta (674:49). Valkeila ja Vikberg ovat kasvattanut lajia myös *Lipara pullitarsis* Doskoil & Chvála-äkämistä Ta: Hämeenlinnasta, Janakkalasta, Kalvolasta (677:34) ja Valkeakoskelta (678:34). *Scambus arundinator*-lajia ei ole koskaan kehittynyt näissä *Lipara*-kasvatuksissa.

Scambus calobatus (Gravenhorst, 1829), jonka Hellén (1915) ilmoitti Suomesta, mutta jätti luettelostaan (1940) pois, on epävarmana jätetty pois luettelostamme.

Scambus foliae (Cushman, 1938) on Suomen faunalle uusi. VV:ssa on 3 ♀ Ab: Pyhäjärvi (nyt Karkkila, 671:34), 16.8.1957 1 ♀, 30.8.1958 1 ♀ ja Ta: Janakkala, Kalpalinna (6759:370), 17.9.1995 1 ♀, V. Vikberg leg. ja det. Laji tunnetaan Keski-Euroopasta (missä se on kasvatettu *Heterarthrus nemoratus* (Fallén), *H. ochropoda* (Klug) ja *H. vagans* (Fallén), Hymenoptera, Tenthredinidae lajien koverteista), Skotlannista, Balkanilta, Venäjältä Komin tasavallasta ja Sahalinin saarelta (Kasparyan 1981, Fitton & al. 1988, Glavendeki & Kolarov 1994).

Emme tiedä, mistä Hellén (1940) on saanut lajin *Scambus strobilorum* (Ratzeburg, 1848) luetteloon. Lajia on kuitenkin MZH:ssa ja RJ:ssa yhteensä ainakin 4 ♂ ja 7 ♀. Ne ovat Ab: Lojo = Lohja (668:33), 1 ♀, W. Hellén; Nagu = Nauvo (668:21), 1 ♀, I. Hellén; N: Degerö = Helsinki, Laajasalo (667:39), 3 ♀, O. Nybom; Ka: Virolahti (671:53), 27.7.1975, 1 ♀, R. Jussila; Ta: Forssa (675:31), 16.6.1966, 1 ♂, E. Nylund; Vanaja (676:36), 1 ♀, Heinänen; Kl: Parikkala (683:63), 1 ♂, W. Hellén; Oa: Vaasa (700:22), 1.8.1956, 1 ♂, R. Jussila; Tb: Jyväskylä (690:43), 1 ♂, Tahvonen leg.

Acropimpla didyma (Gravenhorst, 1829) on nyky-Suomelle uusi. MZH:ssa on ainakin 11 yksilöä: Ab: Lojo = Lohja (668:33), 1941, 1 ♀, R. Krogerus; N: Lovisa = Loviisa (670:45), 1940, 1 ♀, L. Törnvall; Ta: Nokia (682:31), 1 ♀, W. Hellén; Sa: Ruokolahti (679:59), 24.-29.7.1948, 5 ♂ 2 ♀, W. Hellén ja Kl: Parikkala (683:63), 1 ♀, W. Hellén leg. Kerrich (1940) ilmoitti lajin Sortavalasta ja Salmista.

Piogaster pilosator (Aubert, 1958) on löydetty äskettäin Suomelle uutena. Esko Saarela

kasvatti kevättälvellä 1995 1 ♀ käävästä, joka kasvoi vanhan männyn rungolla noin metrin korkeudella, Valkeakoskella (Ta, 679:33). Yksilön määritti Vikberg ja se on VV:ssa. Laji tunnetaan ennestään Ruotsin Skånesta (Perkins 1959) ja etelä-Ranskasta (Aubert 1969) sekä eri alalajina Kaukasukselta (Kasparyan 1981).

Polysphincta vexator Fitton & al. 1988 on nyky-Suomelle uusi laji. Koponen on määrittänyt DAZH:sta ja Vikberg VV:sta yhteensä 4 ♂ ja 6 ♀. Ne ovat Al: Föglö (667:13), 4.9.1965, 1 ♀, J. Karvonen; Ab: Vihti, Siikajärvi (668:36), 18.7.1965, 1 ♂, V. J. Karvonen; N: Espoo (667:37), 24.7.1978, 1 ♀, O. Ranin; Helsingin pit. (668:39), 1.9.1963, 1 ♀, V. Vikberg; 6.9.1964, 2 ♂, V. J. Karvonen; Ta: Pälkäne (680:35), 14.7.1968, 1 ♀, Karvonen; Sa: Valkeala (6761:492), 25.7.1976, 1 ♀, M. Koponen; Ok: Kuhmo, Ulvinsalo (709:66), 9.7.1980, 1 ♀, M. Koponen; LkE. Sodankylä (747:48), 9.7.1960, 1 ♂, V. Vikberg; Li: Inari, Opukasjärvi (772:55), 6.7.1960, 1 ♀, V. Vikberg leg. Fitton & al. (1988) ilmoittivat lajin Kuusamon Paanajärveltä, joka kuuluu Venäjälle.

Pimpla strigipleuris Thomson, 1877 ei ole lajin *P. spuria* Gravenhorst, 1829 synonyymi (Hedström 1990).

Apechthis resinator (Thunberg, 1822) on lajin *A. quadridentata* (Thomson, 1877) vanhempi synonyymi (Roman 1912, van Achterberg 1993).

Atractogaster semisculptus Kriechbaumer, 1872, jonka Hellén (1927) ilmoitti Antreasta, puuttuu nyky-Suomen alueelta.

Megarhyssa perlata (Christ, 1791) lisätään Suomen lajistoon. VV:ssa on 2 ♀: Ab: Pyhäjärvi (nykyisin Karkkilaa, 671:34), 21.6.1953, V. Vikberg. Hän näki useita naaraita rauduskoivun (*Betula pendula*) rungolla, osan munimassa. MZH:ssa on 1 ♀: Ta: Hattula (677:35), A. Wegelius ja DAZH:ssa 1 ♀: Sa: Hirvensalmi (686:47), 23.6.1979, Eila Karvonen leg. Tämä laji on meillä sekoitettu lajiin *M. superba* (Schrank), mutta on erotettavissa siitä mm. Kasparyanin (1981) avulla. *M. perlata* on *Tremex*-lajien (Hymenoptera, Siricidae) loinen (Kasparyan 1981).

Kiitokset: Jonny Perkiömäki, Hans Silfverberg ja Matti Viitasaari ovat lukeneet ja kommentoineet käsikirjoitustamme. Heille parhaat kiitoksemme.

Luettelo kirjallisuusviitein

ICHNEUMONOIDEA

ICHNEUMONIDAE

PIMPLINAE

=EPHIALTINAE

EPHIALTINI

=PIMPLINI sensu Townes

Ephialtes Gravenhorst, 1829

=*Pimpla* sensu Curtis, 1828 suppressed
brevis Morley, 1914

Hellén 1961a

manifestator (Linnaeus, 1758)

Gravenhorst 1829, Ehrström 1914, Schmiedeknecht 1934, Hellén 1940, 1953b, P. Nuorteva 1957, Jussila 1962, 1965b

=*carbonarius* (Christ, 1791)

Woldstedt 1874, Hellén 1915, Forsius 1925, Schmiedeknecht 1934, Saalas 1949

spatulatus (Townes in Townes & Townes, 1960)

Townes & Townes 1960, Hedström 1987

Dolichomitus Smith, 1877

sg. *Tuberculephialtes* Ozols, 1962

tuberculatus (Geoffroy in Fourcroy, 1785)

Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Forsius 1925, Kontkanen 1929, Schmiedeknecht 1934, [Kangas 1942b], Jussila 1962, 1965a, 1965b, Vuola & Korpela 1981

=*parallelus* (Thomson, 1888)

Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934

=*dentiventris* (Hellén, 1915)

Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934

sg. *Dolichomitus* Smith, 1877

aciculatus (Hellén, 1915)

Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934, Oehlke 1967

agnoscendus (Roman, 1939)

Roman 1939, Hellén 1940

=*tenuiventris* auct.

Hellén 1915, Schmiedeknecht 1934

brevicornis (Tschek, 1868)

Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Jussila 1965a, 1965b, 1984, Hedqvist 1974, Annala 1975

dux (Tschek, 1868)

Hellén 1937, 1940

=*crassiceps* (Thomson, 1877)

kriechbaumeri (Schulz, 1906)

Aubert 1969

=*geniculatus* (Kriechbaumer, 1896)

Hellén 1915, 1940?

=*kriechbaumeri* (Schmiedeknecht, 1934)

Schmiedeknecht 1934

=*subglabratus* (Perkins, 1943)

mesocentrus (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1937, 1940, Jussila 1984b

=*rex* (Kriechbaumer, 1854)

Woldstedt 1874

=*insignis* (Habermehl, 1903)

- messor* (Gravenhorst, 1829)
Vuola & Korpela 1980, 1981
=*heteropus* (Thomson, 1888) Hellén 1937, 1940
- populneus* (Ratzeburg, 1848)
Pulkkinen & Zhong-Qi 1984
=*abbreviatus* (Thomson, 1877)
Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934
- sericeus* (Hartig, 1847)
Vikberg 1964, Oehlke 1967
- speciosus* (Hellén, 1915)
Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934, Oehlke 1967, Jussila 1963, 1965a, 1965b, 1965c, Kasparyan 1981
- terebrans* (Ratzeburg, 1844)
[Kerrich 1940, Hellén 1940], Jussila 1965b, 1976, Oehlke 1967, Fulmek 1968
- =*planifrons* (Thomson, 1877)
Hellén 1940
- =*borealis* (Hellén, 1915)
Hellén 1915, Schmiedeknecht 1934
- =*kangasi* (Györfi, 1941)
Györfi 1941, Kangas 1941
- sg. *Paucdolichomitus* Constantineanu & Pisica, 1970
- imperator* (Kriechbaumer, 1854)
Woldstedt 1874, Krogerus 1934, Hellén 1940, Frey 1950, Jussila 1962, 1965b, Rassi & al. 1986, 1992
- =*manifestator* auct.
Hellén 1915, Kangas 1942a, 1942b, Saalas 1949
- Townesia** Ozols, 1962
- tenuiventris* (Holmgren, 1860)
Woldstedt 1874, Hellén 1940, Jussila 1965, Jussila & Käpylä 1975
- =*antefurcalis* (Thomson, 1877)
Hellén 1915, Forsius 1925, Schmiedeknecht 1934
- Paraperithous** Haupt, 1954
=*Gnathaulax* Townes, 1964
- gnathaulax* (Thomson, 1877)
Hellén 1915, 1940, Krogerus 1934, Jussila 1962
- Liotryphon** Ashmead, 1900
=*Apistephaltes* Seyrig, 1928
- caudatus* (Ratzeburg, 1848)
Käpylä 1975, Hedström 1987
- crassiseta* (Thomson, 1877)
Hellén 1937, 1940, Jussila 1963, 1965c
- =*pleuralis* (Thomson, 1877)
Roman 1917, Hellén 1923, 1940, Schmiedeknecht 1934
- punctulatus* (Ratzeburg, 1848)
=*extensor* (Taschenberg, 1863)
Roman 1917, Hellén 1923, 1940
- =*pleuralis* (Hellén, 1915) preocc.
Hellén 1915
- strobilellae* (Linnaeus, 1758)
Hellén 1940, Jussila 1962
- =*glabratus* (Ratzeburg, 1852)
Hellén 1937, Lovász 1941
- Exeristes** Förster, 1869
- arundinis* (Kriechbaumer, 1887)
Hellén 1950b
- longiseta* (Ratzeburg, 1844)
Perkins 1943, Grönblom 1964
- =*haemorrhoidalis* (Tschek, 1871)
Roman 1938, Hellén 1940, Nordman 1943
- =*pubescens* (Hellén, 1915)
Hellén 1915, Schmiedeknecht 1934
- robocator* (Fabricius, 1793)
Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934
- Fredegunda** Fitton, Shaw & Gauld, 1988
- diluta* (Ratzeburg, 1852)
Hellén 1937, 1940, Frey 1954
- =*taschenbergi* (Dalla Torre, 1901)
Karvonen 1969
- Endromopoda** Hellén, 1939
- arundinator* (Fabricius, 1804)
=*melanopyga* (Gravenhorst, 1829)
Krogerus 1934, 1960, Hellén 1939, 1940
- detrita* (Holmgren, 1860)
Forsius 1912, Hellén 1915, 1940, Tiensuu 1936, [Kerrich 1940], Krogerus 1960, Jussila 1965b, Vuola & Korpela 1980
- ?=*inanis* (Schrank, 1802)
Forsius 1912, Hellén 1937, 1940
- =*brunnea* (Brischke, 1880)
Hellén 1937, 1940
- nigricoxis* (Ulbricht, 1910)
[Hellén 1939, 1940], nyky-Suomelle uusi
- nitida* (Brauns, 1898)
[Kerrich 1940, Hellén 1940], nyky-Suomelle uusi
- =*arundinator* auct.
Hellén 1934, Krogerus 1934, 1960
- phragmitidis* (Perkins, 1957)
Suomelle uusi
- =*arundinator* auct. Valkeila 1959
- Scambus** Hartig, 1838
- =*Epiurus* Förster, 1869
- annulatus* (Kiss, 1924)
=*depositor* (Förster sec Roman, 1917)
Krogerus 1934, [1938], 1960, Hellén 1940
- =*brevicornis* auct.
Woldstedt 1874, Hellén 1915
- atrocoxalis* (Ashmead, 1902)
Jussila 1975, 1976
- brevicornis* (Gravenhorst, 1829)
Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Krogerus 1932, Tiensuu 1936, Jussila 1965a, 1965b, Hedqvist 1974, Annala 1975, Jussila 1984
- =*nigriscapousus* (Thomson, 1877)
- =*euphrantae* (Schmiedeknecht, 1914)
Hedwig 1956, Hellén 1961b
- buolianae* (Hartig, 1838)
[Kerrich 1940, Hellén 1940], Frey 1950, Jussila 1976
- foliae* (Cushman, 1938)
Suomelle uusi
- nigricans* (Thomson, 1877)
Hellén 1937, Jussila 1984

=*affinis* (Habermehl, 1904)
 Hellén 1953a
 =*pigriscans* auct.
 Hellén 1940
planatus (Hartig, 1838)
 Aubert 1969
 =*nucum* (Ratzeburg, 1844)
 Hellén 1937, 1939, 1940, [Krogerus 1938, Kerrich 1940], Nordman 1943, Fulmek 1968
 =*ventricosus* (Tschek, 1871)
 Hellén 1939, 1940
sagax Hartig, 1838
 Hellén 1939, 1940, Jussila 1965a, 1976, 1984, Fulmek 1968
strobilorum (Ratzeburg, 1848)
 Hellén 1940
vesicarius (Ratzeburg, 1844)
 Forsius 1911, 1912, Hellén 1915, 1940, Krogerus 1932, 1960, Schmiedeknecht 1934, Nordman 1943, Jussila 1965b, 1976, 1984
Acropimpla Townes in Townes & Townes, 1960
didyma (Gravenhorst, 1829)
 [Kerrich 1940, Hellén 1940], nyky-Suomelle uusi
pictipes (Gravenhorst, 1829)
 [Kerrich 1940], Vappula 1943, Jussila 1962
 =*stenostigma* (Thomson, 1877)
 =*nictipes* auct.
 Hellén 1940
Iseropus Förster, 1869
stercorator (Fabricius, 1793)
 Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Krogerus 1932, 1934, 1960, Kanervo 1937, Hellén 1940, Grönblom 1964, Jussila 1965b
 =*graminellae* (Schrank, 1802)
 Woldstedt 1874, Forsius 1912, Hellén 1915, [Kerrich 1940], Frey 1950
 =*holmgreni* (Schmiedeknecht, 1888)
 Schmiedeknecht 1934
Gregopimpla Momoi in Townes, Momoi & Townes, 1965
inquisitor (Scopoli, 1763)
 Frey 1940, Hellén 1940, 1941, [Kerrich 1940]
Tromatobia Förster, 1869
forsiusi (Hellén, 1915)
 Hellén 1915, 1939, 1940, Schmiedeknecht 1934, Townes & Townes 1960, Oehlke 1967
oculatoria (Fabricius, 1798)
 Forsius 1925, Schmiedeknecht 1934, Hellén 1940
 =*ocularia* auct.
 Hellén 1915
ornata (Gravenhorst, 1829)
 Hellén 1937, 1940
 =*concors* (Kriechbaumer, 1890)
 Krogerus 1934, 1938
ovivora (Boheman, 1821)
 Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Forsius 1925, Schmiedeknecht 1934, Krogerus 1938, Aubert 1969
 =*angens* (Gravenhorst, 1829)

Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1939, 1946
 =*parallela* (Thomson, 1891)
 Hellén 1939, 1946, 1948, Frey 1952
variabilis (Holmgren, 1856)
 Perkins 1943, Jussila 1965a, 1976, 1984
 =*abdominalis* (Brullé, 1848) preocc.
 Aubert 1969

Zaglyptus Förster, 1869
multicolor (Gravenhorst, 1829)
 Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934, [Kerrich 1940], Hedström 1987
varipes (Gravenhorst, 1829)
 Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1939, Krogerus 1934, [Kerrich 1940]
 =*variipes* auct.
 Hellén 1940, Krogerus 1960

Clistopyga Gravenhorst, 1829
incitator (Fabricius, 1793)
 Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Krogerus 1934, 1960, Jussila 1965a
 =*haemorrhoidalis* Gravenhorst, 1829
rufator Holmgren, 1856
 Hellén, 1915, 1940, Oehlke 1967

POLYSPHINCTINI

Dreisbachia Townes, 1962
pictifrons (Thomson, 1877)
 Hellén 1939, 1940, [Kerrich 1940]

Schizopyga Gravenhorst, 1829
circulator (Panzer, 1801)
 Hellén 1915, 1940

frigida Cresson, 1870
 Jussila 1965a, 1984 Oehlke 1967

=*atra* Kriechbaumer, 1887
 Hellén 1915, 1940
podagrica Gravenhorst, 1829
 Hellén 1915, 1940

varipes Holmgren, 1856
 Hellén 1915, 1940

Oxyrrhexis Förster, 1869
carbonator (Gravenhorst, 1807)
 Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934, Jussila 1962, 1965a, 1965b, 1984, Oehlke 1967

Piogaster Perkins, 1959
pilosator (Aubert, 1958)
 Suomelle uusi
 =*rugosa* Perkins, 1959

Polysphincta Gravenhorst, 1829
boops Tschek, 1868
 Ehrström 1914, Hellén 1915, 1939, 1940, Oehlke 1967

rufipes Gravenhorst, 1829
 Hellén 1915, [Krogerus 1938], Oehlke 1967

tuberosa Gravenhorst, 1829
 Woldstedt 1873, Hellén 1915, 1940, Schmiedeknecht 1934, Frey 1938, [Krogerus 1938], Jussila 1965a, 1984

- vexator* Fitton, Shaw & Gauld, 1988
[Fitton & al. 1988], nyky-Suomelle uusi
- Acrodactyla*** Haliday, 1838
=*Colpomera* Holmgren, 1859
- degener* Haliday, 1838
Hellén 1940, [Krogerus 1960], Jussila 1965a
- ?=*polita* (Förster, 1871)
Hellén 1915, Schmiedeknecht 1934, Frey 1938, Oehlke 1967
- madida* (Haliday, 1838)
Jussila 1984
- =*clypeata* (Holmgren, 1860)
Hellén 1948, Oehlke 1967
- quadrisculpta* (Gravenhorst, 1820)
Hellén 1915, 1940, Frey 1938, [Krogerus 1960], Oehlke 1967
- =*laevigata* (Holmgren, 1859)
Woldstedt 1874
- Sinarachna*** Townes in Townes & Townes, 1960
- anomala* (Holmgren, 1860)
Hellén 1937, 1940
- nigricornis* (Holmgren, 1860)
Jussila 1977
- pallipes* (Holmgren, 1860)
Hellén 1937, 1940, Frey 1947, Oehlke 1967
- Zatypota*** Förster, 1869
- albicoxa* (Walker, 1874)
Hedström 1987
- =*eximia* (Schmiedeknecht, 1907)
Nordström 1944, Frey 1950
- bohemani* (Holmgren, 1860)
Hellén 1937, 1940, Oehlke 1967
- discolor* (Holmgren, 1860)
Krogerus 1934, 1960, [Hellén 1937, 1940], Oehlke 1967
- perconatoria* (Müller, 1776)
Hellén 1937, 1940, Oehlke 1967
- =*scutellaris* (Holmgren, 1860)
Hellén 1939
- =*gracilis* (Holmgren, 1860)
Hellén 1915, 1939, [Kerrich 1940]
- PIMPLINI**
=EPHIALTINI sensu Townes
- Itopectis*** Förster, 1869
- alternans* (Gravenhorst, 1829)
Hellén [1915], 1939, 1940, Schmiedeknecht 1934, [Kerrich 1940], Nordman 1943, Saalas 1949, [Krogerus 1960], Kanervo 1963, Grönblom 1964, Jussila 1965b, 1966, 1980
- aterrima* Jussila, 1965
Jussila 1965a, 1966, 1976, 1980, 1984
- =*quadricingulata* (Provancher, 1880)
- =*kalthoffi* (Aurivillius, 1890)
Forsius 1925, Hellén 1926, 1940, Krogerus 1934, [1938, 1960, Kerrich 1940]
- =*ultimator* Aubert, 1966
- clavicornis* (Thomson, 1889)
Hellén 1948, Oehlke 1967, Jussila 1980
- curticauda* (Kriechbaumer, 1887)
Hellén 1939, 1940, Jussila 1980, Hedström 1987
- insignis* Perkins, 1957
Jussila 1980
- maculator* (Fabricius, 1775)
Hellén 1915, 1940, Krogerus 1934, Schmiedeknecht 1934, Grönblom 1964, Jussila 1980
- =*scanica* (Villers, 1789)
Woldstedt 1874
- melanocephala* (Gravenhorst, 1829)
Hellén 1948, Jussila 1980
- =*ephippium* (Brullé, 1846)
Hellén 1948?
- viduata* (Gravenhorst, 1829)
Krogerus 1934, Hellén 1948, Jussila 1980, Viikberg & Viitasaari 1991
- =*ovalis* (Thomson, 1877)
[Kangas 1942b]
- =*pudivundae* auct.
Hellén 1915, 1937, 1940, Schmiedeknecht 1934
- Pimpla*** Fabricius, 1804
- =*Coccygomimus* Saussure in Grandidier, 1892
- =*Pimplidea* Viereck, 1914
- arctica* Zetterstedt, 1838
Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1939, 1940, Krogerus 1932, 1934, [1938], 1960, Frey 1937, [Kerrich 1940], Jussila 1962, 1976, Grönblom 1964
- contemplator* (Müller, 1776)
Hellén 1939, 1940
- =*turionellae* auct.
Woldstedt 1874, Hellén 1915, Krogerus 1934, Tiensuu 1936
- =*turionellae* auct.
Krogerus 1960
- flavicoxis* Thomson, 1877
Krogerus 1934, Hellén 1939, 1948, 1953, [Kerrich 1940], Jussila 1968
- ?=*aquilonia* Cresson, 1870
- hypocondriaca* (Retzius, 1783)
- =*instigator* (Fabricius, 1793) homonym
Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Krogerus 1932, 1934, 1960, Kanervo 1937, Jussila 1962, 1965b, 1968, Grönblom 1964, Chinery 1994
- =*processioneae* Ratzeburg, 1849
Hellén 1939
- =*investigator* auct.
Silfverberg 1968
- melanacrias* Perkins, 1941
Hellén 1948, Jussila 1965b, 1984
- =*geniculata* Hensch, 1929 homonym
[Kerrich 1940]
- padellae* Torka, 1918
Hellén 1946
- sodalis* Ruthe, 1859
Hellén 1939, 1940, Jussila 1965a, 1976, 1984, Nuorteva 1971, Nuorteva & Jussila 1967, 1969, Jussila & Nuorteva 1968
- spuria* Gravenhorst, 1829
Hellén 1937, 1939, 1940, Grönblom 1964
- strigipleuris* Thomson, 1877
Hellén 1939

turionellae (Linnaeus, 1758)

Nordman 1943, Kanervo 1937, Junnikkala 1960,
Jussila 1962, 1965b, Grönblom 1964, Fulmek
1968, Vuola & Korpela 1977

=*examinator* (Fabricius, 1804)

Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Reuter 1895,
Hellén 1915, [Krogerus 1932], Saalas 1949

=*pubescens* Hellén 1915

Hellén 1915

Apechthis Förster, 1869=*Ephialtes* Schrank, 1802 suppressed*compunctor* (Linnaeus, 1758)

Krogerus 1934, 1960, Kanervo 1937, Hellén 1940,
[Kerrich 1940], Jussila 1962, Grönblom 1964

=*brassicariae* (Poda, 1761)

Hellén 1915, Schmiedeknecht 1934

=*varicornis* (Fabricius, 1804)

Woldstedt 1874

resinator (Thunberg, 1822)

Hellén 1915, 1940, Jussila 1962

=*quadridentata* (Thomson, 1877)

Schmiedeknecht 1934, Aubert 1969

rufata (Gmelin, 1790)

Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1915,
1940, Schmiedeknecht 1934, Grönblom 1964,
Pyörnilä 1976, 1977

DELOMERISTINI

=THERONIINI

Theronia Holmgren, 1859*atalantae* (Poda, 1761)

Hellén 1946

laevigata (Tschek, 1868)

Hellén 1927, 1940

Delomerista Förster, 1869*frigida* Kasparyan, 1977

Jussila 1989

laevis (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1940, Frey 1958

=*texana* (Cresson, 1870)

Jussila 1965, 1973, 1976

=*laevifrons* (Thomson, 1877)=*laevifrons* auct.

Hellén 1915, 1940, Jussila 1984

mandibularis (Gravenhorst, 1829)

Woldstedt 1874, Forsius 1911, Hellén 1915, 1940,
Krogerus 1932, Jussila 1965a, 1976, 1984

novita (Cresson, 1870)ssp. *europa* Gupta, 1982

Jussila 1989

=*laevis* auct.

Nuorteva & Jussila 1967, 1969, Jussila 1976, 1984

pfankuchi (Brauns, 1905)

[Hellén 1937], Hedström 1987, Jussila 1989

Perithous Holmgren, 1859*albicinctus* (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1953a, Oehlke 1967

divinator (Rossi, 1790)

Hellén 1915, 1940, 1946, Forsius 1925, Hedström
1987

scurra (Panzer, 1804)=*mediator* (Fabricius, 1804)

Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, 1953b, For-
sius 1925, Krogerus 1932, 1960, Jussila 1962,
1965b

Hybomischos Baltazar, 1961*septemcinctorius* (Thunberg, 1822)

Hellén 1946

[*Atractogaster* Kriechbaumer, 1872*semisculptus* Kriechbaumer, 1872]

[Hellén 1927, 1940, Roman 1939]

POEMENIINAE

=NEOXORIDINAE

Pseudorhyssa Merrill, 1915*alpestris* (Holmgren, 1859)

Kasparyan 1981

=*ruficoxis* (Kriechbaumer, 1887)

Hellén 1914, 1915, 1940

Poemenia Holmgren, 1859=*Calliclisis* Förster, 1869*brachyura* Holmgren, 1860

Hellén 1937, 1940, Jussila 1968

hectica (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1915, 1940, 1953b, Jussila 1962

=*tipularia* Holmgren, 1860

Woldstedt 1874

notata Holmgren, 1859

[Hellén 1937, 1940], Jussila 1962, Jussila &
Käpylä 1975

Neoxorides Clement, 1938*collaris* (Gravenhorst, 1829)

Woldstedt 1874, Hellén 1915, Juutinen 1955, M.
Nuorteva 1957, Viitasaari 1976, Jussila 1984

montanus Oehlke, 1966

Viitasaari 1976, Jussila 1980

nitens (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1940, 1941

varipes (Holmgren, 1860)

Jussila 1965a, 1984

=*variipes* auct.

Hellén 1939, 1940

Deuteroxorides Viereck, 1914*elevator* (Panzer, 1799)=*albitarsus* (Gravenhorst, 1829)

Hellén 1953a

RHYSSINAE*Rhyssa* Gravenhorst, 1829*amoena* Gravenhorst, 1829

Vikberg 1983

persuasoria (Linnaeus, 1758)

Gravenhorst 1829, Woldstedt 1874, Hellén 1915,
1940, Kangas 1934, [Krogerus 1938, 1960], Saalas
1949, Frey 1950, P. Nuorteva 1957, Jussila 1962,
1965b, Sandhall & Hedqvist 1976, Chinery 1994

Rhyssella Rohwer, 1920*approximator* (Fabricius, 1793)

Viitasaari 1982

- =*curvipes* (Gravenhorst, 1829)
Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Kangas
1942a, Frey 1944
- Megarhyssa** Ashmead, 1900
=*Thalessa* Holmgren, 1859 preocc.
emarginatoria (Thunberg, 1822)
Hellén 1940, Jussila 1984
- =*emarginata* auct.
Woldstedt 1874
- =*leucographa* (Gravenhorst, 1829)
Hellén 1915 *perlata* (Christ, 1791) Suomelle uusi
superba (Schrank, 1781)
Woldstedt 1874, Hellén 1915, 1940, Chinery 1994
- =*citriaria* (Olivier, 1792)

DIACRITINAE

- Diacritus** Förster, 1869
=*Phidias* Snellen van Vollenhoven, 1878
aciculatus (Snellen van Vollenhoven, 1878)
Hellén 1939

English summary

The only check list of Finnish Hymenoptera Parasitica was published by Hellén in 1940. Our intention is to create a new check list gradually, beginning with Ichneumonidae. The list of this family will be published in seven parts.

Our check list is based mainly on the literature; references are indicated for each species. Square brackets are used to denote species and references which were collected and reported only from areas which were ceded to the USSR after the war and are thus not part of the territory of present-day Finland. In ascertaining the existence of species in Finland, we have also consulted the collections of the Department of Applied Zoology (DAZH) and the Zoological Museum (MZH), University of Helsinki and of Jussila (RJ) and Vikberg (VV).

Gravenhorst was the first to study Finnish Ichneumonidae material, which had been sent to him by Carl Reinhold Sahlberg. Fredrik Wilhelm Woldstedt was the first researchers in Finland to study Ichneumonidae. Wolter Hellén studied many groups of insects, mainly Hymenoptera. Hellén and Reijo Jussila have been the main Finnish specialists on Ichneumonidae.

Ichneumonidae is the largest family of Hymenoptera. More than 2,400 species have been listed in Finland. There are over 820 species of Braconidae, at least 970 of Chalcidoidea (15 families) and over 500 named species of other Parasitica (6 superfamilies and 19 families). All listed species have not yet been reported, and many other species are still without names.

This first part of our check list contains 102 species of Pimplinae, 9 of Poemeninae, 6 of

Rhyssinae and 1 of Diacritinae. *Endromopoda nigricoxis* (Ulbricht, 1910), *Endromopoda nitida* (Brauns, 1898), *E. phragmitidis* (Perkins, 1957), *Scambus foliae* (Cushman, 1938), *Acropimpla didyma* (Gravenhorst, 1829), *Piogaster pilosator* (Aubert, 1958), *Polysphincta vexator* Fitton, Shaw & Gauld, 1988 and *Megarhyssa perlata* (Christ, 1791) are reported as new for Finland. *Atractogaster semisculptus* Kriechbaumer, 1872 is not known from present day Finland. New records are reported for *Dolichomitus imperator* (Kriechbaumer, 1854), which was claimed to be extinct from the Finnish fauna. *Endromopoda phragmitidis* has been reared from galls of *Lipara lucens* Meigen and *L. pullitarsis* Doskoil & Chvála (Diptera, Chloropidae). *Piogaster pilosator* was reared from a polypore found on pine trunk about one meter above the ground.

Kirjallisuus

- Achterberg, C. van 1993: Revision of the subfamily Macrocentrinae Foerster (Hymenoptera: Braconidae) from the Palaearctic region. — Zool. Verh. Leiden 286:1-110.
- Annala, E. 1975: The biology of *Pissodes validirostris* Gyll. (Col., Curculionidae) and its harmfulness, especially in scots pine seed orchards. Käypikikärsäkkään (*Pissodes validirostris* Gyll., Col., Curculionidae) biologia ja vahingollisuus erityisesti männyn siemenviljelmillä. — Comm. Inst. Forest. Fenn. 85, 6:1-95.
- Aubert, J.-F. 1969: Les Ichneumonides Ouest-Paléarctiques et leurs hôtes, 1 Pimplinae, Xoridae, Acaenitinae. — Paris, 299 pp.
- Chinery, M. 1994: Euroopan hyönteisopas. — Helsinki, 320 s.
- Ehrström, K. E. 1914: Årsredogörelse öfver de zoologiska samlingarnas tillväxt. — Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 40:228-240.
- Fitton, M. G., Shaw, M. R. & Gauld, I. D. 1988: Pimpline Ichneumon-flies, Hymenoptera, Ichneumonidae (Pimplinae). — Handb. Ident. Br. Insects 7, 1:1-110.
- Forsius, R. 1911: Zur Kenntnis einiger aus Blattwespen erzogener Schlupfwespen. — Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 37:98-104.
- Forsius, R. 1912: Zur Kenntnis einiger aus Blattwespen erzogener Schlupfwespen. II. — Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 38:60-65.
- Forsius, R. 1925: Über einige durch Zucht erhaltene Schlupfwespen aus Finnland. — Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 49:62-70.
- Frey, R. 1937: Einige Massenvorkommnisse von Insekten an der Südküste Finnlands während des Sommers 1935. — Acta Soc.

- Fauna Flora Fenn. 60:406-453.
- Frey, R. 1938: De inhemska entomologiska samlingarnas tillväxt under verksamhetsåret 1937-1938. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 14:167-170.
- Frey, R. 1940: De inhemska entomologiska samlingarnas tillväxt under verksamhetsåret 1938-1939. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 15:270-273.
- Frey, R. 1947: Redogörelse för tillväxten av Helsingfors Universitetets Entomologiska museums samlingar under verksamhetsåret 1946-1947. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 23:269-273.
- Frey, R. 1950: Redogörelse för tillväxten av Helsingfors Universitetets Entomologiska museums samlingar under verksamhetsåret 1948-1949. Helsingin Yliopiston Eläintieteellisen museon hyönteisosaston kokoelmien kasvu toimintavuonna 1948-1949. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 25:223-233.
- Frey, R. 1952: Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitetets Entomologiska museum under verksamhetsåret 1950-1951. Helsingin Yliopiston Eläintieteellisen museon hyönteisosaston kokoelmien kasvu toimintavuonna 1950-1951. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 27:203-212.
- Frey, R. 1957: Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitetets Entomologiska museum under verksamhetsåret 1956-1957. Helsingin Yliopiston Hyönteismuseon kokoelmien kasvu toimintavuonna 1956-1957. — Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 32:214-219.
- Fulmek, L. 1968: Parasitinsekten der Insekten-gallen Europas. — Beitr. Entomol. 18:719-952.
- Gauld, I. D. 1991: The Ichneumonidae of Costa Rica, 1. — Mem. Am. Entomol. Inst. 47:1-589.
- Glavendeki, M. & Kolarov, J. 1994: Fauna of Yugoslavian Ichneumonidae Pimplinae, Xoridinae, Acaenitinae (Insecta, Hymenoptera, Ichneumonidae). — Entomofauna Z. Entomol. 15:1-10.
- Gravenhorst, J. L. C. 1829: Ichneumonologia Europaea I, II, III. — 827 + 989 + 1097 pp. Vratislaviae.
- Grönbloom, T. 1964: Einige aus Schmetterling-szuchten hervorgegangene Schlupfwespen (Hym., Ichneumonoidea). — Ann. Entomol. Fenn. 30:104-111.
- Györfi, J. 1941: Beiträge zur geographischen Verbreitung der Schlupfwespen in Finnland und zur Kenntnis deren Wirte. — Ann. Entomol. Fenn. 7:86-91.
- Hedqvist, K.-J. 1974: A new Eurytoma species from *Pissodes validirostris* Gyll. and notes on some other species reared from the same host (Hym., Chalcidoidea, Eurytomidae and Ichneumonoidea, Ichneumonidae and Braconidae). — Ann. Entomol. Fenn. 40:28-30.
- Hedström, L. 1987: Svenska insektfynd - rapport 3. — Entomol. Tidskr. 109:149-158.
- Hedström, L. 1990: Svenska insektfynd - rapport 6. — Entomol. Tidskr. 111:133-147.
- Hedwig, K. 1956: Ein Beitrag zur Fauna der Ichneumoniden und Braconiden Finnlands. — Entomol. Mitt. Staatsinst. Zool. Mus. Hamburg 8:1-3.
- Hellén, W. 1914: För området nya ichneumonider. — Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 40:5.
- Hellén, W. 1915: Beiträge zur Kenntnis der Ichneumoniden Finlands. Subfamilie Pimplinae. — Acta Soc. Fauna Flora Fenn. 40, 6:1-89.
- Hellén, W. 1923: Veränderungen in der Kenntnis der Insektenfauna Finnlands bis zum Jahr 1921. — Notulae Entomol. 3:29-32, 60-64.
- Hellén, W. 1926: Verzeichnis der in den Jahren 1921-1925 für die Fauna Finnlands neu hinzugekommenen Insektenarten. — Notulae Entomol. 6:90-96.
- Hellén, W. 1927: *Theronia laevigata* Kriechb. neu für Finnland. - Notulae Entomol. 7:61.
- Hellén, W. 1934: En för faunan ny parasitstekel, *Epiurus arundinator* F. (Ichn., Pimpl.). — Notulae Entomol. 14:117.
- Hellén, W. 1937: Für die Fauna Finnlands neuer Ichneumoniden (Hym.) II. Cryptinae, Pimplinae. — Notulae Entomol. 17:5-13.
- Hellén, W. 1939: Zur Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). — Notulae Entomol. 19:52-63.
- Hellén, W. 1940: Enumeratio Insectorum Fenniae II Hymenoptera 2. Terebrantia. — Helsingin, 32 pp.
- Hellén, W. 1941: Zur Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). II. — Notulae Entomol. 20:42-53.
- Hellén, W. 1946: Zur Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). V. — Notulae Entomol. 26:1-12.
- Hellén, W. 1948: Zur Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). VI. — Notulae Entomol. 28:46-51.
- Hellén, W. 1950a: Die Ichneumonidentypen F. W. Woldstedts. — Notulae Entomol. 30:26-31.
- Hellén, W. 1950b: Tvenne för Nordeuropa nya parasitsteklar. — Notulae Entomol. 29:127.
- Hellén, W. 1953a: Zur Kenntnis der Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). VIII. — Notulae Entomol. 33:1-13.

- Hellén, W. 1953b: Hymenopterenfang am Licht. — *Notulae Entomol.* 33:103-109.
- Hellén, W. 1961a: Zur Ichneumonidenfauna Finnlands (Hym.). X. — *Notulae Entomol.* 41:88-101.
- Hellén, W. 1961b: Verzeichnis der in den Jahren 1956-1960 für die Fauna Finnlands neu hinzugekommenen Insektenarten. — *Notulae Entomol.* 41:105-124.
- Hellén, W. 1965: Åke Nordström. — *Notulae Entomol.* 45:96.
- Hellén, W. 1971: För Finlands fauna nya tersilochiner (Hymenoptera, Ichneumonidae). — *Notulae Entomol.* 51:40.
- Horstmann, K. 1982: Revision der von Panzer beschriebenen Ichneumoniden-Arten (Hymenoptera). — *Spixiana* 5:231-246.
- Junnikkala, E. 1960: Life history and insect enemies of *Hyponomeuta malinellus* Zell. (Lep., Hyponomeutidae) in Finland. *Selostus: Omenan kehääjäkoin elintavoista ja hyönteisvihollisista.* — *Ann. Zool. Soc. Zool. Bot. Fenn. 'Vanamo'* 21, 1:1-44.
- Jussila, R. 1962: Lounais-Hämeen ikneumonideja (Hymenoptera, Ichneumonidae). [Ref.: Schlupfwespen (Hymenoptera, Ichneumonidae) von Südwest-Häme.] — *Luonais-Hämeen Luonto* 13:56-61.
- Jussila, R. 1963: Five rare Ichneumonidae (Hym.) in Finland. — *Ann. Entomol. Fenn.* 29:278-281.
- Jussila, R. 1965a: The Ichneumonidae of the Kevojoki area in Inari Lapland (Finland). — *Rep. Kevo Subarct. Res. Stat.* 2:1-186.
- Jussila, R. 1965b: Lisätietoja Lounais-Hämeen ikneumonideista (Hymenoptera, Ichneumonidae). I. — *Luonais-Hämeen Luonto* 19:46-51.
- Jussila, R. 1965c: *Dolichomitus speciosus* Hellén, *Apistephialtes crassisetus* Thoms. (Hym., Ichneumonidae). — *Ann. Entomol. Fenn.* 31:155, 158.
- Jussila, R. 1966: *Itoplectis alternans aterrima* ssp. n. (Hym., Ichneumonidae). — *Ann. Entomol. Fenn.* 32:332, 335.
- Jussila, R. 1968: Lisätietoja Lounais-Hämeen ikneumonideista (Hymenoptera, Ichneumonidae) II. — *Luonais-Hämeen Luonto* 28:1-4.
- Jussila, R. 1973: Ichneumonidae from Hardangervidda. — *Zool. Mus., Univ. Bergen, Fauna Hardangervidda* 2:1-50.
- Jussila, R. 1976: The invertebrate fauna of the Kilpisjärvi area, Finnish Lapland, 19. Hymenoptera Ichneumonidae. — *Acta Soc. Fauna Flora fenn.* 82, 3:1-30.
- Jussila, R. 1977: Suomelle uusia loispistiäisiä (Ichneumonidae). — *Notulae Entomol.* 57:133.
- Jussila, R. 1980: Huomionarvoisia loispistiäisiä (Ichneumonidae) Suomesta. — *Notulae Entomol.* 60:231-232.
- Jussila, R. 1984: Ichneumonidae (Hymenoptera) of Inari Lapland. — *Kevo Notes* 7:83-99.
- Jussila, R. 1984b: Suomessa harvinaisia ikneumonideja (Hymenoptera, Ichneumonidae). — *Notulae Entomol.* 64:204.
- Jussila, R. 1989: Ichneumonological (Hymenoptera) reports from Finland. — *Notulae Entomol.* 69:75-80.
- Jussila, R. & Käpylä, M. 1975: Observations on *Townesia tenuiventris* (Hlmg.) (Hym., Ichneumonidae) and its hosts *Chelostoma maxillosum* (L.) (Hym., Megachilidae) and *Trypoxylon figulus* (L.) (Hym., Sphecidae). — *Ann. Entomol. Fenn.* 41:81-86.
- Jussila, R. & Nuorteva, P. 1971: The ichneumonid fauna in relation to an outbreak of *Oporinia autumnata* (Bkh.) (Lep., Geometridae) on subarctic birches. — *Ann. Zool. Fenn.* 5:273-275.
- Juutinen, P. 1955: Zur Biologie und forstlichen Bedeutung der Fichtenböcke (*Tetropium Kirby*) in Finnland. — *Acta Entomol. Fenn.* 11:1-112.
- Kanervo, V. 1937: Über das Massenaufreten der *Gammaeule*, *Phytometra gamma* L. (Lep., Noctuidae), im Sommer 1946 in Finnland. — *Ann. Entomol. Fenn.* 13:89-104.
- Kanervo, V. 1963: *Kålmalens* (*Plutella maculipennis* Curt.) parasitisteklar och deras betydelse (Hym. et Lep.). — *Entomol. Medd.* 32:49-52.
- Kangas, E. 1934: Tutkimuksia Punkaharjun männiköiden hyönteistuhosta. Referat: Untersuchungen über die Insektenschädigungen der Kiefernbestände in Punkaharju. — *Comm. Inst. Forest. Fenn.* 19,7:1-68.
- Kangas, E. 1941: Zur Biologie und Verbreitung der *Pissodes*-Arten (Col., Curculionidae) Finnlands. Nachtrag. — *Ann. Entomol. Fenn.* 7:91-92.
- Kangas, E. 1942a: Forstentomologische Studien an der Espe. — *Ann. Entomol. Fenn.* 8:49-71.
- Kangas, E. 1942b: Einige Resultate von Parasitwespenzüchtungen. — *Ann. Entomol. Fenn.* 8:247-248.
- Karvonen, V. J. 1969: Tvenne för faunan nya parasitsteklar. — *Notulae Entomol.* 49:287.
- Kasparyan, D. R. 1981: A guide to the insects of the European part of the USSR. Hymenop-

- tera, Ichneumonidae. Subfam. Pimplinae (Ephialtinae). [In Russian]. — *Opred. Faune SSSR* No. 129:41-97.
- Kerrich, G. J. 1940: Contribution to our knowledge of the hymenopterous fauna of south-east Finland. — *Notulae Entomol.* 19:99-109.
- Kontkanen, P. 1929: Zur Biologie von *Acanthocinus aedilis* L. — *Ann. Soc. Zool.-Bot. Fenn. Vanamo* 8:68-77.
- Krogerus, R. 1932: Über die Ökologie und Verbreitung der Arthropoden der Triebsandgebiete an den Küsten Finnlands. — *Acta Zool. Fenn.* 12:1-308.
- Krogerus, R. 1934: Schlupfwespen von den Mooren SW-Finnlands. — *Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica* 10:336-341.
- Krogerus, R. 1938: Parasitsteklar från torvmarkerna i Kuusamo-området. — *Notulae Entomol.* 18:105-108.
- Krogerus, R. 1960: Ökologische Studien über nordische Moorarthropoden. Artenbestand, ökologische Faktoren, Korrelation der Arten. — *Soc. Sci. Fenn., Comm. Biol.* 21, 3:1-238.
- Käpylä, M. 1975: Communications at the meetings of entomological circle of the zoological and botanical society in Turku in 1966-1975. — *Ann. Entomol. Fenn.* 41:139-142.
- Lovász, P. 1941: Beobachtungen über die Biologie und das Auftreten des Fichtenzapfenwicklers (*Laspeyresia strobilella* L.) und seiner Parasiten. — *Ann. Entomol. Fenn.* 7:93-103.
- Nordman, A. 1943: Till kännedom om fjärlfaunan i ett landområde i det centrala Skärgårdshavet i SW-Finland (Föglö Bänö). — *Mem. Soc. Fauna Flora Fenn.* 18:127-184.
- Nordström, Å. 1944: Två för landet nya parasitsteklar. — *Notulae Entomol.* 24:33.
- Nuorteva, M. 1957: Zur Kenntnis der parasitischen Hymenopteren der Borkenkäfer Finnlands. — *Ann. Entomol. Fenn.* 23:47-71.
- Nuorteva, P. 1957: Suomen eläinkuvasto. Matelijat, sammakkoeläimet, kalat, selkärangattomat. — Porvoo, 688 s.
- Nuorteva, P. 1971: Decline of the parasite population of the geometrid moth *Oporinia autumnata* (Bkh.) during the second year after a calamity on birches. — *Ann. Entomol. Fenn.* 37:96.
- Nuorteva, P. & Jussila, R. 1967: Seasonal and zonal distribution of Ichneumonidae (Hym.) on a subarctic fell during a calamity of the geometrid moth *Oporinia autumnata* (Bkh.) on birches. — *Ann. Entomol. Fenn.* 33:155-163.
- Nuorteva, P. & Jussila, R. 1969: Incidence of Ichneumonids on a subarctic fell after a calamity of the geometrid moth *Oporinia autumnata* (Bkh.) on birches. — *Ann. Entomol. Fenn.* 35:153-160.
- Oehlke, J. 1967: Westpaläarktische Ichneumonidae 1: Ephialtinae. - Ferrière, C. & van der Vecht, J. (ed.): *Hymenopterorum Catalogus (nova editio) Pars 2*:1-49.
- Perkins, J. F. 1943: Preliminary notes on the synonymy of the European species of the Ephialtes complex (Hym.), Ichneumonidae. — *Ann. Mag. Nat. Hist. Ser. 11*, 10:249-273.
- Perkins, J. F. 1959: A new genus and three new species of Polysphinctini from Europe (Hym., Ichneumonidae). — *Entomologist* 91:263-267.
- Pulkkinen, M. & Zhong-Qi, Y. 1984: The parasitoids and predators of *Saperda populnea* (Linnaeus) (Coleoptera, Cerambycidae) in Finland. — *Ann. Entomol. Fennici* 50:7-12.
- Pyrönilä, M. 1976: Parasitism in *Aglais urticae* (L.) (Lep., Nymphalidae). III. Parasitism of larval stages by ichneumonids. — *Ann. Entomol. Fenn.* 42:156-161.
- Pyrönilä, M. 1977: Parasitism in *Aglais urticae* (L.) (Lep., Nymphalidae). IV. Pupal parasitoids. — *Ann. Entomol. Fenn.* 43:21-27.
- Rassi, P., Alanen, A., Kemppinen, E., Vickholm, M. & Väisänen, R. 1986: Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö. II Uhanalaiset eläimet. — *Komiteamietintö 1985*:43, Helsinki, 466 s.
- Rassi, P., Kaipainen, H., Mannerkoski, I. & Ståhls, G. 1992: Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan mietintö. Betänkande av kommissionen för övervakning av hotade djur och växter. — *Komiteamietintö 1991*:30, Helsinki, 328 s.
- Reuter, E. 1895: Tvenne parasitsteklar, *Ichneumon trilineatus* Gr. och *Pimpla examiner* Hn. — *Medd. Soc. Fauna Flora Fenn.* 21:85.
- Roman, A. 1912: Die Ichneumonidentypen C. P. Thunberg. — *Zool. Bidr. Uppsala* 1:229-293.
- Roman, A. 1917: Skånska parasitsteklar. — *Entomol. Tidskr.* 38:260-284.
- Roman, A. 1938: Ichneumoniden-Synonyme. — *Entomol. Tidskr.* 59:35-36.
- Saalas, U. 1949: Suomen metsähyönteiset sekä muut metsälle vahingolliset ja hyödylliset eläimet. — Porvoo-Helsinki, 719 s.
- Saalas, U. 1956: Carl Reinhold Sahlberg. Luonnontutkija, yliopisto- ja maatalousmies, 1779-1860. Referat. Carl Reinhold Sahlberg, Naturforscher, Universitätslehrer und Landwirtschaftler, 1779-1860. — *Historiallisia Tutkimuksia* 47:1-480.
- Sandhall, Å. & Hedqvist, K.-J. 1976: Pistiäiset. — Porvoo-Helsinki-Juva, 92 s.

- Schmiedeknecht, O. 1934: Opuscula Ichneumonologica. Suppl. 1. Neubearbeitungen. — Blankenburg i. Thür. Fasc. 19-21: Genus *Pimpla* F. p. 1-150. Genus *Ephialtes* Schrank p. 1-48. Genus *Polysphincta* Grav. p. 1-26.
- Silfverberg, H. 1968: Niittyjemme eläimiä värikuvina, selkärangattomat eläimet. — Porvoo. Helsinki, 178 s.
- Silfverberg, H. 1982: Scandinavian entomologists 8 - Wolter Hellén. — Entomol. Scand. 13:129-137.
- Silfverberg, H. 1991: Changes 1986-1990 in the list of Finnish insects. — Entomol. Fenn. 2:9-17.
- Suomalainen, E. 1989: Viljo Karvonen (13.9.1901-26.1.1989). — *Baptia* 14:93.
- Tiensuu, L. 1936: Insect life on plants attacked by aphids. — Ann. Entomol. Fenn. 2:161-169.
- Townes, H. & Townes, M. 1960: Ichneumon-flies of America North of Mexico: 2. Subfamilies Ephialtinae, Xoridinae, Acaenitinae. — U. S. Nat. Mus. Bull. 216, 2:1-676.
- Valkeila, E. 1959: Lipara-äkämien asukkaista Suomessa. — Luonnon Tutkija 63:141-144.
- Vappula, N. A. 1943: *Taeniocampa gracilis* Fabr. (Lep., Noctuidae) als Schädling in Finnland. — Ann. Entomol. Fenn. 9:29-31.
- Viitasaari, M. 1976: Notes on some Ichneumonidae (Hymenoptera) in Eastern Fennoscandia. — Ann. Entomol. Fenn. 42:87-91.
- Viitasaari, M. 1982: Sahapistiäiset 1. Yleinen osa. — Helsingin yliopisto. Maatalous- ja metsäeläintieteen laitos. Univ. Helsinki. Dept. Agr. Forest Zool. Julkaisuja Rep. 3:1-85.
- Viitasaari, M. & Vikberg, V. 1985: A checklist of the sawflies (Hymenoptera, Symphyta) of Finland. — Notulae Entomol. 65:1-17.
- Vikberg, V. 1964: *Dolichomitus sericeus* (Hartig), a new species for the fauna of Finland (Hym., Ichneumonidae). — Ann. Entomol. Fenn. 30:195.
- Vikberg, V. 1983: Ikneumonidi-löytöjä Etelä-Suomesta (Hymenoptera, Ichneumonidae). — Notulae Entomol. 63:49-51.
- Vikberg, V. 1986: A checklist of aculeate Hymenoptera of Finland (Hymenoptera, Apocrita Aculeata). — Notulae Entomol. 66:65-85.
- Vikberg, V. & Viitasaari, M. 1991: *Trichiosoma nanae* sp. n., a monophag on *Betula nana* from Finland (Hymenoptera, Cimbicidae). — Entomol. Fennica 2:67-77.
- Vuola, M. & Korpela, S. 1980: Suomen lasisiipisten (Sesiidae) ja puuntuhojien (Cossidae) elintavoista (Lepidoptera) 5. Äkämälasisiipi (*Synanthedon flaviventris*). — Notulae Entomol. 60:171-180.
- Vuola, M. & Korpela, S. 1981: Suomen lasisiipisten (Sesiidae) ja puuntuhojien (Cossidae) elintavoista (Lepidoptera) 6. Herukkalasisiipi (*Synanthedon tipuliformis*), vesalasisiipi (*S. culiciformis*), pajulasisiipi (*S. formicaeformis*) ja omenalasisiipi (*S. myopaeformis*). — Notulae Entomol. 61:29-38.
- Wahl, D. B. 1993: Family Ichneumonidae. - In: Goulet, H. & Huber, J. T. (ed.) Hymenoptera of the World: An identification guide to families. — Ottawa, 668 pp.
- Woldstedt, F. W. 1874: Materialier till en Ichneumonologia Fennica. — Bidr. Känn. Finlands Nat. Folk 21:61-92.